

Oral History Kosovo

Intervistuesja: A mendon najherë për luftën? Qysh ka...

Narratorja: Une a?

Intervistuesja: Po.

Narratorja: Menoj, se une e kom, e kom përjetue. Gjatë luftës e kom pasë vajzën e madhe, kur e kom lindë une, në spital të shtetit e kom lindë vajzën e madhe. Pak kush guxojke me shku në spital. Une nuk e di qysh e mora guximin e shkova. Po kur të vjen shpejtë e shpejtë nuk ke kohë edhe me menu ku po shkoj. E kom pasë synim gjithë në, në Vranjevc ka qenë “Nënë Tereza” edhe ish për lindjet, u kryjshin aty. Po nuk e di për shpejt më erdh qashtu edhe drejt edhe ish lindja e parë nuk guxojsha aty se çka ishin raste të rona i çojshin, prej atyhit të çojshin në spital tani nuk të marrshin në dorë kur të pajshin ashtu prej ku ke ardhë.

Une shkova direkt në spital të shtetit. Shkova ka në 8:00 deri në 11:00 as që më murr kush parasysh që osht’ dikush t’u lindë. Askond, hiç, hiç kërkon nuk e nijshe ka folë shqip. Nejta në korridor, ka qenë shtatori bajagi i ftohtë, bajagi. Edhe pak tuta, pak emocionet, a din, sa e kishe ni të ftohtë ashtu. Hajde erdhi dikur, kur ju ra në mend që më pajshin aty. Erdhën më murrën, “Për çka ke ardhë ti?” Thashë, “Valla me lindë, se nuk kom ardhë këtu me nejt”. Më morën më kqyrën, thanë, “O po s’paska kohë”. Kur e panë që veç më kish ardhë koha vajzës, më morën më çunë në boks.

Ke njo, nuk e di a ke motër, a doktoreshë, a çka ke? Nuk e di. E niva t’u fol shqip. Thashë, “Të lutna” thashë, “a bon me më nejt afër pak se nuk, nuk di sërbsisht?” Se kapak e kuptojsha, po jo shumë. Tha, “Po, mos ki dert” tha, “hiç”. Edhe mo s’e pashë kurrë, nuk erdh aty, lindi vajza, me pasë shku edhe në “Nanë Terezë” kurrfarë komplikimi s’ka pasë. Po nuk të vetshin aty, bile i niva kështu ka thojnë, “Preje more” tha, “punë e madhe” a din, qishtu. Edhe më prejtën pak s’pat nevojë, mo s’më prejtën edhe lindi vajza e morrën ata e çunë. Se atëherë nuk t’i lejshin afër sikur tash, e murën vajzën, veç e niva pak t’u kajtë edhe mo s’e pashë.

Mue më lanë qashtu çplutë, a unë u ngriva. Qaq ftohtë edhe në atë, në atë kohë ashtu nerth edhe me konë vera. O Zot e pashë ni kësi, thashë, “Hajde bre veç afroma”, se s’mujsha me mrrri qeben. S’guxojsha me livrit, “Hajde” thashë, “afroma qat qebe”. Ma pruni qeben, s’di qysh me thonë, ndihma na jepshin do qebe të zeza të këqija edhe ish konë qull e lagtë. Ajo jo që më boni mirë, po veç ma keq,

katër orë qashtu. Nuk e di qysh jem met e shnosh pa u smu me marrë naj ftohje të thellë, po nashta Zoti po të rujke kur s'kije mundësi tjera. Më morën prej atyhit më çunë në dhomë, a ku i çojshin? Deri të nesrit pa e pa vajzën hiç, a s'mu pritke ai moment. Le që pa e pa vajzën, ktyne të shpisë ju kishin thonë që, "Duhën shumë ilaqe, infuziona, patjetër se osht' shumë keq". Me lonë kërkon s'e lejshin me hi me na pa.

Këta, më vjen keq shumë prej tyne që ishin shpenzu bajagi me ble ilaqe, a mu s'më kanë dhonë hiç kurgjo, hiç, a beson sa ka ni paracet, nuk ma kanë dhonë se jo diçka tjetër, se s'kom pasë, s'kom pasë nevojë. Deri të nesrit asni pikë ujë unë s'e kom pasë me pi, s'dojshin bre se ishin krejt sërbë, s'dojshin me tu... Veç çka u tutshin kur vike kontrolla në mëngjes, qatëherë vishin shpejtë me ta rregullu shtratin, me të kqyr. Qatëherë më kanë kqyr mue sa jom e lagtë, sa jom... edhe shoqe mes veti kush kish, që kish ardhë ma herët i kishin pru diçka me pi. Njo nuk e di tash edhe emrin ja kom harrue, ma ka dhonë ni kuti "Plazma" edhe ni lang ka qenë i borovnicës po më doket, a din, jam në ato... Ma ka dhonë e kom pi, prej mramjes deri në mëngjes qata.

Edhe të nesrit kur ma kanë pru vajzën, Allah ni fëmi m'u doke që p'e di cili osht' i jemi, i ka pasë do flokë të zeza, shumë e mirë. O kur i kanë pru... se i qitshin nifarë qysh me thonë krejt kështu e madhe, si qajo tavolina i palojshtin renë fmitë krejt. I prujshin secila me numra të vetën. O ju kish bo ftyra akull, se krejt shpluet, akëll. E mora e afrova ngat veti, po nuk pini hiç, nuk pini hiç, po flejti menihere. Tani m'u dhimt që nuk pini. Thojsha, a i dhojnë me hongër, a me pi? Ata i kanë ushqy kështu. M'u dhimt tepër kur ma murën.

A din, na lejshin ka gjysë ore edhe mo deri sa ju vike koha tyne. Dy ditë më ra me nejt, për vaksina nuk pata dashtë me lonë m'u vaksinu aty. Se thojshin, "Po ja u jepin të këqija diçka, të domshme, sigurtë po ju bojnë keq" edhe nuk pranova, thashë, "Jo nuk po du me ja dhonë vaksinën, ja dho masanena". Tani në ambullantë kështu e kom çu, ja kom dhonë vaksinën e parë që e marrin. Edhe qato dy ditë m'u kanë dokë tepër të gata, se pa të kqyr kërkush. Apet ishëm në dorë të kujna ishëm, u dashke me bo qysh të thojshin.

Intervistuesja: Në cilin vit ka lindë vajza?

Narratorja: Vajza ka lindë në vitin 1970... '97, 1997. Ni ditë pa i bo une 25 vjet.